СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 88. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 17. квітня 1931. VOL. XXXIX. No. 88. Jersey City, N. J., Friday, April 17, 1931. THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА — РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ.

ГУВЕР ЗА ОБМЕЖЕННЯ ІНТЕРВЕНЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер стоїть перед питанням, що робити з новим повстанчим рухом у Нікараґві. У звязку з тим подають, що президент є за те, щоби Злучені Держави здержалися від інтервенції. Це не виключає дальшої охорони американського життя і майна в Нікараґві. Але та охорона не буде означати спеціяльної кампанії проти повстанців, як це було в 1927 р. Президент є тої думки, що з розрухами в Нікараґві повинна дати собі раду національна ґвардія.

ВИДАТКИ НА ВЕТЕРАНІВ ДОХОДЯТЬ ДО БІЛЮНА.

ВАШИНГТОН. — Ґенерал Френк Т. Гайнс, адміністратор ветеранських справ, подає, що вже тепер річні видатки на допомогу ветеранам виносять $900,000,000, а вкоротці дійдуть до висоти одного білюна долярів.

Коли так далі піде, то з 1950 роком видасться на ветеранів більше ніж на світову війну, яка коштувала Злучені Держави $21,850,000,000.

Гайнс звертається до ветеранів, щоби вони мали на увазі ті видатки і не надуживали державної каси, бо це доведе до фінансової крізи. Він каже, що держава добре відчуває свої зобовязання супроти ветеранів, але вона не зможе дати собі ради з таким величезним фінансовим тягаром, якщо він буде далі зростати.

А як ті видатки зростають, пізнати по тім, що до світової війни видано з державної каси за всі часи на допомогу ветеранам $8,000,000,000, а від світової війни за той короткий останній час аж $5,000,000,000.

МЕНШЕ УПРАВЛЯТИ БАВОВНИ І ТЮТЮНУ.

ВАШИНГТОН. — Джеймс Стон, президент Федеральної Фармерської Ради, заявив радіом, що теперішня господарська кріза є найгіршою з усіх, які знає історія.

Стон твердить, що активність промислу впала на 40%. Наслідком того безробіття зросло до застрашаючих розмірів. А тимсамим зменшилась і покупна сила.

Щоби ціни піднеслися, треба зменшити ще продукцію на 25%. Це відноситься в першу чергу до продуцентів бавовни і тютюну. Стон взиває їх, щоби добровільно зменшили продукцію, інакше доведуть себе до цілковитої господарської руїни.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ ЛІКАРІВ АСЕКУРАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ.

НЮ ЙОРК. — Заходами „Ґовернорс Коміті", який розсліджує лікарські і шпитальні проблеми, переслухано представників зорґанізованої праці, котрі виступили з важкими закидами проти лікарів асекураційних компаній.

Зізнаючі твердили, що ті лікарі допускаються ріжних злочинів, бо ошукують робітників в користь компаній.

Коли робітник, діткнений нещасливим випадком, домагається відшкодовання, його справу проволікають літами. Вилієм Ф. Б. Костон з Ровей, Н. Дж., зізнав, що він зістав побитий в голову і відставлений до шпиталю на Статен Айленд, з якого його викинено по 4 днях, бо асекураційна компанія відмовилася покривати кошти лічення. Наслідок цього був такий, що він вернув до дому і тут його по кількох днях спаралїжувало. А справа відшкодовання тягнеться вже 4 роки.

Інші доказували, що їх лікарі відсилали до роботи, заки вони поздоровіли.

КУЛИДЖ ПРЕЗИДЕНТОМ ПАЛАТИ ПОСЛІВ?

ВАШИНГТОН. — Републиканські лідери в клопоті, кого зробити президентом палати послів по смерти Лонґворта. Кажуть, що один Кулидж міг би вратувати це місце для републиканців, але Кулидж не має охоти братися за це діло.

КОНЕЦЬ ФАШИЗМУ В НІМЕЧЧИНІ?

НЮ ЙОРК.—Бувший амбасадор, Джекоб Шурман, твердить, що Німці люблять порядок і тому фашистівська ґрупа скоро розлетиться. Одні підуть на ліво, інші на право.

ПОВСТАНЦІ ЗАХОПИЛИ ПРИСТАНЬ.

ПУЕРТО КАБЕЗАС (Нікараґва). — Повстанці Сандіна ввійшли до пристані Капе Ґрасіас а Діос.

Підчас останніх боїв з повстанцями згинуло 9 американських маринарів.

ЖІНКИ ЗА ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Перед кількома днями витав президент Гувер жінок, які є за прогибіцію, а тепер привитав делеґацію з 534 жінок, які заявилися за знесення прогибіції. Як в одній так і в другій делеґації були визначні жінки-републиканки. І як одних так і других привитав президент словами „дуже радий вас бачити".

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

В неділю, 19 квітня, в год. 4.15 до 4.30, на радіо стації W. H. A. M., в Рочестер, Н. Й., відбудеться концерт Мандолінової Оркестри під проводом Л. Сорочинського.

Програма: 1) Вітрогони, О. Нижанковського; 2) Літньої ночі, К. Стеценка; 3) До праці (марш).

Сольо: п. Марія Климців, сопран і Мирослав Цицик, скрипка; при пяні п. Стелла Климців.

КАРА СМЕРТИ ЗА ШПИГУНСТВО.

В Барановичах арештували реставратора Дюкова і матроса пінської фльотилі, Мацюта, обвинувачених у злочині шпигунства на користь совітів. Проти матроса Мацюта відбулася розправа перед військовим судом у Берестю. Суд засудив його на кару смерти.

БАНДИТИЗМ У БРАЗИЛІЇ.

Дивний це край Бразилія. Якийнебудь бандит, як має кількох узброєних людей, стає паном цілих широких округів. І цілі відділи поліції не вдіють йому нічого. Що за причина? Якесь усе загадочне! На півночі звісний бандит Лямпеоу, котрий має на совісти підпали й морди, безкарно нівечить людей і людське добро вже довгі роки. Тепер такий бандит появився в сторонах Тібажі. Бенто Терезіо зветься. Має 100 людей і зачинає Лямпеонову роботу. В Каймедас напали вони на одну фазенду і склеп Жоржа Сільвена. Бандити стріляли без перерви 45 мінут; народ утік в ліси. Один з утікших прибув до Куритиби. Він оповідав про бандитів несотворені річи; навіть місцевий командант належить до цеї розбишацької шайки. Сусідні склепарі віддали в руки бандитів свої склепи і піддалися, щоб тільки вратувати своє життя.

БРАЗИЛІЯ — ПОЛЬЩА.

Бразилійські журнали подають про вивіз і довіз продуктів бразилійських і польських на обмін. В р. 1930 стан торговлі між обома державами був такий: Бразилія вислала до Польщі своїх артикулів: кави 2,986 тон; какао 341 тон; кавчуку 23 тон; бавовни 67 тон. З Польщі Бразилія спровадила: цементу 1,770 тон; вугля 12,254 тон; рур 214 тон; скла 28 тон. Від часу торговельної угоди між Бразилією й Польщею, т. є від р. 1926 цей торговельний рух між обома державами збільшився.

РОЗПРАВА ПРОТИ ОПИРА З ДІСЕЛЬДОРФУ.

Розправа проти опира з Дісельдорфу пічнеться дня 13. квітня ц. р. На розправу покликано коло 300 свідків і 30 знавців.

ЕКСПОРТ ОВОЧІВ.

Бразилія зачинає висилати до Европи овочі. В перших днях березня ц. р. вислано до Англії 5,000 скринь абакаші, а до Норвеґії 10,000 скринь бананів.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЦЕМЕНТУЄ УКРАЇНУ З МОСКВОЮ.

Недавно покарано тяжко кількох радянських урядників, а шістьох розстріляно, за зловживання при збиранню збіжа. Тепер скінчився новий судовий процес на Україні в Дніпропетровську проти 68 осіб, яких обвинувачено в саботажі та в зловживаннях при постачанню збіжем держави. Десятьох з обвинувачених засуджено до розстрілу.

Комуністична партія на Україні нищить своїх клясових ворогів: українську інтеліґенцію, священство й хазяйновите селянство. Тим вона позбавляє українські маси їх національних провідників. Таким чином партія цементує Україну з Московщиною. Найбільше заслуг у цьому має сам Сталін, котрий ще за життя Леніна виробив конституцію радянського союза, яка обєднала під Москвою не лиш Україну, але й інші національні области.

ПРИСУД У ЧОРТКІВСЬКІМ СУДІ.

У четвер, (19. березня) пізним вечором запав присуд у процесі проти 11 обвинувачених у приналежности до УВО. На основі ухвали присяглих засудили на кару по 1 рокови вязниці: Юл. Думного, Ол. Ганкевича, Люб. Прокоповича; Мих. Чорненького на 4 роки тюрми, Мик. Кузьмяка на 4 роки тюрми; Йос. Осадчука, Вол. Пирога та Петра Опиханого по 7 місяців вязниці. Володимир Гладкий і Сид. Нагаєвський увільнені.

НЕ НА МАДЕЙРУ, АЛЕ ДО БЕЛЬВЕДЕРУ.

Під таким заголовком містить „Дзєннік Людови" телеґраму з Варшави, що всі іменинові листівки до маршала Пілсудського не пішли на Мадейру, але задержались у варшавськім почтовім уряді при вул. Баґателя, звідки всі ці картки передадуть маршалови по його повороті. Сталося це тому, що всі іменинові листівки були занизько оплачені й маршал мусів би за кожду картку доплачувати карне порто. Почтові уряди не знали, що оплати на Мадейру є вищі ніж до Портуґалії.

МІСЯЦЬ ЖАЛОБИ БІЛОРУСІВ.

У звязку з самовбивством проф. Ігнатовича та намаганим самовбивством поета Янка Купали в большевицькій вязниці, та взагалі у звязку з большевицьким терором на Білорусі, білоруські орґанізації у Вильні оголосили „місяць жалоби".

ПОМЕР НА ВІСТКУ ПРО КРАДІЖ.

У Варшаві обікрали злодії кінематоґрафічну фірму „Лябор-Фільм" на суму 20 тисяч золотих. Коли власник тієї фірми, М. Ґорсата, довідався про крадіж, дістав серцевий удар і помер.

З РАДОСТИ ВІДЗИСКАВ МОВУ.

На Виленщині в селі Позигово жив старий селянин Окушко, який був підчас війни ранений в голову і від тоді втратив мову. Його син попав до большевицького полону і батько був переконаний, що син згинув на війні. На днях цей син по 12 роках вернувся додому, і німий батько, побачивши сина, крикнув: „Сину, то ти живеш?!" — і від тоді цей селянин по довгих літах німоти почав говорити.

ЛЬВІВСЬКІ ДЖЕНТЕЛЬМЕНИ.

При вул. Бернштайна якісь кавалєри напали на дівчину Казю Казимирович і побили її так міцно, що дівчину Казю відвезло ратункове поготівля долічниці.

ПОЖЕЖІ.

В Шершенівцях (біля Товстого) вибухнула пожежа в господарстві Мик. Бадинського. Вітер перекинув огонь на 5 сусідніх господарств. Шкоди є на 16 тис. зол. — У Хотіні (пов. Калуш) попарилися підчас пожежі жінка і дочка Сем. Кіндюха. Вони померли серед страшних мук у шпиталі в Калуші.

„НЕБЕЗПЕКА ПОЛЬЩІ".

Такий заголовок дав п. Ваґнер у статті, яку помістило „Естадо де С. Павло" з 27. лютого. У статті каже п. Ваґнер просто без обиняків: „Треба Польщу знов розібрати". Німецькі границі це не Дунай або Рен, але геи далеко на сході. Навіть ріка Висла повинна до Німців належати. Німці з Українцями і Білорусинами повинні знищити Польщу. І плачуть Поляки, що так публично пишеться по журналах. „Люд" називає це „бандицкі напад". „Людку коханий", а в Галичині ляшня що робить з Українцями? А що робить ляшня на Волині, на Литві і Білій Руси — і то тепер? А пацифікація в Галичині? Українці тепер станулиб в обороні Польщі? Минулися ті часи! Пацифікація в Галичині роздвоїла нас назавжди. А Німці? Тепер самі Ляхи відігнали їх від себе. Самі Поляки наробили собі в себе непримиримих ворогів. — „Праця").

ЯПОНСЬКІ ПОСЛИ ПОБИЛИ СТЕНОҐРАФІВ.

На засіданні японського парляменту опозиційні посли напали на стеноґрафів і побили їх так тяжко, що треба було відвести стеноґрафів до шпиталю. Побили стеноґрафів за те, що вони фальшували стеноґрами з засідань. Тому, що прийшло до порозуміння, стеноґрафи нижчої палати постановили вернутися до праці.

НАРОДОЧИСЛЕННЯ В ІНДІЇ.

На основі останнього народочислення, що відбулося в лютім, має Індія 350 міліонів і 500 тисяч мешканців. Населення зросло на протязі 10 літ на 10 процентів.

ДОМАҐАННЯ РОБІТНИКІВ ДОНЕЦЬКОГО БАСЕЙНУ НА УКРАЇНІ

ПАРИЖ (Франція). — Орґан бувшого визначного комуністичного діяча й радянського дипльомата, Бесідовського, „Борьба", в своїм черговім числі приносить відомости про робітничі заворушення на Україні в Донецькому басейні. Особливо замітний робітничий протирадянський рух в останніх часах в луганській окрузі. Там робітники, зібравшися самочинно на масове віче, заявили, що теперішнє положення в радянщині стало незносне.

Віче приняло таку ухвалу: 1) Правительство Сталіна мусить уступити й передати управу вибраному новому урядови по приписам конституції. Нове правительство має складатися з громадян без ріжниці партійної приналежности, бо теперішня комуністична рада народніх комісарів зовсім не дбає про інтереси робітників, котрі вже не можуть терпіти біди, в якій їм доводиться жити тепер. 2) Треба конечно припинити вивіз за кордон збіжа, бо краєви загрожує голод. 3) Треба покінчити з так званими соціялістичними конкурсами на фабриках та заводах, які остаточно вимотують сили робітників. 4) Конечно припинити боротьбу проти селянства, бо теперішня політика уряду супроти селян веде лише до знищення сільського господарства й до голодової загибелі селян і робітників.

На приказ Москви чека перевела масові арешти серед робітництва, щоб найжорстокішими способами припинити протикомуністичний робітничий рух. Вже розстріляно багато робітничих провідників, а між ними називає „Борьба": Смірнова, Ступкова, Грушевського та інших.

СВЯТО НОВОЇ РЕПУБЛИКИ.

МАДРИД (Еспанія). — Все населення Еспанії святкує народження републики. Будинки в містах і селах прикращені републиканськими й революційними прапорами, маси народу відбувають віча, походи, маніфестації й т. п., в яких висловлюють свою радість зприводу повалення монархії, котра дошкулила народови в часи диктатури Прімо де Рівери. Ця диктатура найбільше причинилася до повалення монархії, бо порушення конституції держави й встановлення диктатури відвернули від монарха навіть цілком льояльних йому діячів монархії та представників громадянства.

Новий републиканський уряд уже видав кілька своїх законів та розпоряджень, установляючими всі горожанські та релігійні свободи. Замітне те, що републиканський уряд не спішиться переводити соціялізаторські експерименти й признає право власности. Головна турбота тимчасового уряду: як найскорше закінчити вибори та скликати установчі збори.

В той час, коли вся Еспанія святкує народження републики, бувший король Альфонсо XIII вже прибув до Франції на еспанському кружляку. Також його дружина з дітьми приїхала спеціяльним потягом на французьку територію. Король сподівається стрінути свою родину в Парижі й виїхати потім на постійне перебування до Анґлії. Останні слова Альфонса були, коли він сідав в Еспанії на кружляк: „Хай жиє Еспанія".

ЛЯХИ АРЕШТУВАЛИ ЮЛІЯНА БАЧИНСЬКОГО.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Польська поліція арештувала у Львові у вівторок, 31. березня, бувшого посла УНР у Вашинґтоні, Юліяна Бачинського. Юліян Бачинський кілька днів тому приїхав з Берліна до Львова, щоб відвідати свого старого батька, о. мітрата Бачинського.

Юліян Бачинський відомий з написання й видання ним брошури „Україна Ірідента", а також зі спроб написати працю „Українська Еміґрація в Америці". Останніми часами він жив у Берліні й тримався осторонь від українського політичного життя. Причини арешту не відомі.

НІМЕЦЬКО-АВСТРІЙСЬКА УГОДА ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Ліґа Націй одержала від німецького міністра справ закордонних, Курціюса, телеґраму, в якій він просить Ліґу Націй вирішити справу німецько-австрійського митного порозуміння. Справа ця буде поставлена на обговорення комісії Ліґи Націй по утворенню Пан-Европи. Комісія починає свої праці 15. травня.

Курціюс бажає, щоб Ліґа Націй видала своє рішення в цій справі, приймаючи на увагу, що всі проекти Ліґи Націй по утворенню Пан-Европи, міждержавного митного порозуміння в Европі, загального обеззброєння й т. п. увесь час провалюються. Тому Німеччина й Австрія стали самі на реальний шлях здійснення хоч в частині того, над чим Ліґа вже давно безслідно возиться.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as second class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БУКОВИНЦІ, ВІДІЗВІТЬСЯ!

Коли ми відзиваємося до Буковинців, то це не значить, що ця справа, про яку говоритимемо, не відноситься до загалу Українців. Навпаки, ми бажали би викликати загальне зацікавлення тими нашими землями, які опинилися під Румунією. І ось тому звертаємося в першу чергу до наших іміґрантів з Буковини і взиваємо їх, щоби стали більш активними і виказали більше зацікавлення тою землею, з якої вони вийшли.

Ми знаємо, що в Америці нема великого числа Українців з Буковини. Але всеж таки є таке число, що якби воно було активне, то була би велика допомога для тих наших братів, котрі стогнуть під румунським чоботом.

А треба признати, що буковинські Українці, там, на рідній землі, виказали в тих важких часах неабияку енергію. Про українське життя в Бесарабії нічого не чути. Але Українці на Буковині ведуть систематичну національну працю з чимраз більшим успіхом. Аж дивно, що невелика горстка наших людей, яка стоїть у проводі, так добре вивязується з важкого завдання ратування нації. Буковинські Українці набирають доброго гарту в теперішній боротьбі за своє національне істнування. Їм треба боротися за свою школу, церкву й землю й треба їм боронити наші села перед хрунівством, деморалізацією й національним відступництвом. А це все не може їм прийти легко, хочби тому, що за австрійських часів українська політика на Буковині була правительственною й Українці не потребували вести такої як тепер боротьби. Та румунський гнет має ту добру сторону, що вчить і буковинських Українців стояти на власних ногах, числити на власні сили і власними силами розбудовувати своє життя. В той спосіб виховані буковинські Українці стануть для загально-української справи ще дорожчим елементом, ніж були ним досі.

Американські Українці з Буковини повинні звертати більшу увагу на ті свої рідні села, з яких вони вийшли. Бож і там будують читальні, кооперативи, народні доми, як і по галицьких селах. І тамтуди треба слати допомогу, бо це наша рідна земля. А особливо треба памятати за них тепер, бо там по гуцульських селах шириться з причини нужди голодовий тиф. Негайної допомоги потребують села: Ростоки, Підзахарич, Мариничі, Петраші, Устя-Путилів, Духтинець, Стебні, Довгополе, Конятин і Яблониця. Буковинські українські села ратують одні других. Американські Українці повинні теж їх поратувати. А буковинські Українці повинні вести перед у тій акції.

ПОЛІТИЧНЕ „ВІРУЮ" ЕПИСКОПА ГРИГОРІЯ ХОМИШИНА

Ми ніколи не мали мудрих і розважних політиків. Розсудна й реальна політика вимагає, щоби зазначувати повну льояльність до Польщі. Не Рада Амбасадорів, але Провидіння Боже поставило нас під власть польської держави і сему зарядженню мусимо підчинитися. Маємо стреміти до того, щоби польська держава була сильна й забезпечена. Треба нам таких провідників, які стояли би на позитивнім ґрунті католицької ідеольоґії та заразом зберігали повну льояльність для Польщі.

(Докінчення Пастирського Листа за львівським часописом „Діло").

На початку третьої частини Пастирського Листа читаємо:

„Чи Поляки зрефлектуються і примінять до українського народу методи обєктивної справедливости і жичливости, чи дальше будуть примінювати дотеперішний систем, — вони самі беруть на себе відповідальність. До нас належить подбати самим за себе. Ми мусимо головно і то передусім ужити всіх зусиль, щоб наш нарід був духово здоровий і сконсолідований, щоби праця його була позитивна так, щоб навіть при найбільшім гнеті і поневоленню міг він зберегти свою творчу силу. Знана правда, що нарід ніколи не паде від посторонного противника, але сам через себе. Нарід може бути придавлений століттями чужою державою, може бути гноблений і переслідуваний, але коли він духово здоровий збереже внутрішну творчу силу, то перетреває всякі лихоліття і при даній сприяючій нагоді може вповні віджити й розвинутися, подібно як земля в зимі придавлена снігом і ледом знов відживає і родить, коли на весні леди сплинуть і сніги стопляться. А нарід несконсолідований і затроєний духовим розкладом сам через себе паде і стає погноєм для других народів, або навіть коли й осягне свою самостійність — розпадеться. Три чинники становлять про могутність і ґрають велику ролю в життю і розвою народу, а іменно: сила мілітарна, фінансова і духова. З тих трох чинників найважніший духова сила і без неї тамті дві не можуть виконувати свого завдання. Ми не маємо ні мілітарної ні фінансової сили, але зате духову силу ми можемо і повинні осягнути. І тому хотяй би наша дотеперішна доля була для нас незнати яка нещасна, ми ніколи не повинні опускати рук і віддаватися зневірі".

З уваги на те всі Українці мусять взятися за працю над духовими цінностями народу, руководячись при тім засадами надприродної віри й етики. Український нарід потребує розумних і досвідчених мужів передовсім для ведення корисної у наслідках політики. Станиславівський владика переконаний, що „найболючішою нашою раною" є факт, що „ми ніколи не мали мудрих і розважних політиків". Натомісць „були в нас і дотепер є такі, що очайдушно кричать: всьо або нічо! Неустанна неґація і нерозумна та уперта опозиція, яка не маючи за собою опертя, загнала нарід у сліпу вулицю чи радше в пропасть". З черги владика осуджує таких, що вели сервілістичну політику або політику „за миску сочевиці, за посади й особисті користи". Та були в нас і такі політики, що хоч мали „чисті руки і добру волю", то підпадаючи сентиментам допускались прикрих промахів. Наслідком того, що нам недоставало „мудрої, чесної і розважної політики", нераз „одним махом" пропадав ввесь наш національний дорібок. А правдива політика не ідентична ні з „широкою губою", ні з „сильною гортанкою", ні накінець зі „скорими ногами" до аґітації.

„Правдива політика — читаємо дослівно — се велика мудрість, всестороння і розумна орієнтація, панування розуму й розваги. Правдива політика се не особистий інтерес, але справа загального добра. Тому слушна засада, о якій я чув, висказана словами, що дураки бавляться в політиканство, а мудрі люди творять і провадять політику. Може хтось оспорювати мій осуд нашої політики, може хтось оправдувати неудачі нашої політики, як прим. з вини самої української політики, як прим. з вини самої української суспільности, але одно мусить мені признати, що у нас ніколи не було політиків і політики, якіб не відповідали вповні католицькій ідеольоґії. Густо часто наші політики провадили народні справи з кривдою і навіть зі знехтованням віри і католицької церкви. У нас під тим оглядом не було й нема рефлексії та примінення. Нехай буде хтобудь і якийнебудь, щоб тільки „помагав" без огляду і без розбору, чи будуть добрі чи лихі послідовности для віри й етики. „Богом чи чортом забута Україна", сказав за української влади секретар війни в часі одного засідання Національної Ради в Станиславові. І сі слова влучно характеризують нашу політику в її відношенню до віри і релігії. То значить, що для богатьох наших політиків були рівнодушні засоби — етичні й неетичні, коли їм тільки здавалося, що вони ведуть до цілі. Тимчасом не все одно, чи Бог чи чорт помагає Україні".

Тому то нам треба політиків, що придержувались би у своїй діяльности засад католицької віри й етики.

„Відтак розсудна реальна політика вимагає, щоб зазначувати також повну льояльність до держави, в котрій тепер знаходимося. Уявляю собі, як Українці читаючи се роблять великі очи і зі здивуванням питають: Як се можливе, щоб серед тих невиносимих відносин, серед яких український нарід знаходиться в польській державі, для неї заявляти і ще зазначувати льояльність і то повну? Так! Не тільки можливе, але се конечне і для нас хосенне. Підчеркую ще раз коротко се, що перше сказано: не Рада амбасадорів, але Провидіння Боже поставило нас, як частину українського народу, під власть польської держави і сему зарядженню мусимо підчинитися. Чому так Провидіння Боже зарядило чи допустило, ми не сміємо Бога питати і потягати до відповідальности. Можемо догадувати причин як: для опамятання нашого і двигнення, чи для нашого укарання, але домагатись оправдання від Бога, се булоб велике зухвальство. Для нас най вистарчає, що всяке зарядження чи допуст Божий наймудріщий, найсвятіший і для нас найхосенніший".

„Крім сего практичний розум каже нам, що стоячи на ґрунті повної льояльности, маємо тим самим право домагатися від держави всіх нам належних і конечних прав до правдивого нашого культурного розвою, а державу спонукати до сповнення обовязків зглядом нас. Хотяй би нас держава гнобила і переслідувала, то таки маємо завсіди і всюди зазначувати нашу льояльність, однак не по рабськи і по баранячому, але підносячи заразом голосний спротив: за що мене беш? Бо якраз тоді наш голос протесту буде обоснований, а державі відбереться всяку основу до оправдання. Розвага каже, щоб не датися спровокувати. Вийти з рівноваги се знак слабосильности духа, а чинникам державним дається притоку до тим більшого і сильнішого наступу на нас. Сильніший нераз тільки чекає на те, щоби слабший противник вийшов з рівноваги і промахнувся, бо тоді має нагоду і притоку тим сильніше на него напасти і його вдарити. Рішучо доходити свого права, відважно боронитися, се наш обовязок, але в леґальний спосіб, заховуючи повну льояльність, розвагу і рівновагу духа. Льояльність для держави зовсім не перепинює навіть поборювати правительственні чинники, колиб вони надуживаючи свого становища ломали справедливість, або ворожо виступали проти Церкви, віри і релігії. Я посунусь ще дальше і то на здивування може самих Поляків, а на ще більше обурення Українців, **а іменно, що наша льояльність має до того стреміти, щоб польська держава була сильна і забезпечена, але заразом справедлива**, а се послідне „кондіціо сіне ква нон". А чому? **Бо сего домагається інтерес і добро самого українського народу.** Коли держава сильна і в добробуті та притім справедлива, тоді кожний нарід почувається в ній добре, має всі дані до свого життєвого розвою і приспособитися до своєї власної держави, коли політичні обставини на се позволять". (Підкреслення наші. — Ред.).

З черги Преосв. Григорій висловлює погляд, що якби Поляки навіть, приймім, від нас забралися, то тоді ми своїми силами держави не створилиб, а на їх місце прийшлиб большевики, які знищилиб ввесь наш національний дорібок, частинно вистріляли б духовенство й інтеліґенцію, а частинно вивезлиб на Сибір та Соловецькі острови. Вони завелиб державну панщину, відібравши селянам землю та позбавивши їх плодів їхньої праці. Сталось би це тому, що не маємо ні державних мужів, ні відповідного державного апарату. Наслідком нашої непідготованости втратили ми власну державу, яку почали були будувати. Поляки, хоч і мали відповідних державних мужів і людей до творчої державної праці, то всеж, здобувши ту державу, мають до діла з такими трудносщами, які нею потрясають. До будови держави не вистарчать тільки „руки, які бралиб, ані кишені, які ховалиб", бо до цього треба „розважних мужів, чистих рук і благородних душ".

Тут автор покликується на свідоцтво апостольського візитатора пок. Дженоккі про те, що Українці не дозріли до державности. Дженокі, що був для нас дуже прихильний, сказав: „Украіні нондум сунт матурі ад реґендум". Нам не можна бути наівними, а треба тверезо дивитися дійсності в очи.

„Але запитають Українці: маємо позбутися ідеї нашої самостійної держави і вічно маємо Полякам служити? За ніщо в світі. Нарід, котрий зрікається ідеї і надії своєї суверенної держави, сам себе заперечує, він не варт на світі існувати. Ми не сміємо зречися ідеї власної держави, але не сміємо також її будувати тільки фантазії, без відповідного приготування і без відповідних сил, бо се булаб тільки смішна наївність. Мудра і реальна політика не руководиться фантазією будучности, але робить те, що тепер наказує конечність, що можна тепер в даних умовах зробити і на що позволяють теперішні конечні обставини. Будучність перед нами закрита і до нас не належить, але наш обовязок виконати се, що наказує теперішність. Старáймося дороблятися і сили свої консолідувати так, щоб ми були приготовані на ту хвилю, коли годинник історії виб'є годину народження нашої держави. Горе нам, коли нас заскочить неприготованих, бо станеться з нами щось гіршого, як сталося при кінці світової війни. Коли однак будемо приготовані, а Боже Провидіння зарядить, щоб була наша власна держава, тоді будьмо певні, що наша держава стане, хотяй би не тільки Польща, але навіть цілий світ противився. — Чи та наша держава буде в союзі з польською державою чи осібно для себе самостійна, не наша річ тепер тим журитися. Не знаємо, що в собі криє будучність. Цілий Схід то великий сфинкс. Може з большевицького попелу і згарища збудяться нові народи і нові держави, зглядом котрих так Польща як і Україна мають відограти визначну ролю. Чую ще одно питання, а іменно: що станеться з ідеєю Соборної України? Справа ся для нас дуже дразлива і заразом зловіща. Наддніпрянську Україну трактуємо радше з боку сентиментального перечулення і фантазії, ніж в її реальних і позитивних основах. Хоч яка вона числом велика, однак не має ще вироблених і сконсолідованих сил, конечних до будови держави. — Ми задивилися в Соборну Україну немов у фантом і через те ніякої України не уратуємо і всьо у себе загирили. Ратуймо перше себе, а коли самі двигнемося, то й Україні допоможемо. Зрозуміймо се добре, що наша Галичина має бути Піємонтом для України".

„По розваженню всього дотепер сказаного треба признати, що всі наші змагання і ціла наша політика мусить йти іншою дорогою, ніж дотепер. Мусимо також признати, що нам треба мужів, які провадилиб політику нашого народу реальну і позитивну і які числилисяб з дійсними конечними обставинами. Як вже попередно сказано, вони мають в повней любві до свого народу стояти на позитивнім ґрунті католицької ідеольоґії та заразом зберігати повну льояльність для держави, в котрій тепер знаходимося. Їх політика не сміє бути вузькоглядна, сервілістична, маснелька-хитра, продайна, але зі всесторонною орієнтацією, поважна і розважна, для загального добра народу, достойна і наскрізь чесна. Вони мають дати початок і зробити пролом в тій нашій вузкоглядній, загуміннковій, загонистій та зарозумілій дотеперішній політиці. Вони мають виступити з ясною програмою, зачеркнути точні витичні лінії своєї політичної діяльности і послідовно її реалізувати. Вони мусять бути приготовані на многі і сильні упередження, підозріння і нерепони, як се у нас звичайно буває. Однак не сміють зразитися. Без жертви і терпіння ніяка добра і хосенна ціль не осягається. Рівнож нехай зрозуміють, що на се треба часу, заки справа та скристалізується і набере сил і значіння. Нехай їх буде мало, нехай буде кількох, але витревалих і свідомих свого завдання, бо не в численній масі, а в ідеї сила".

Кінчиться ця частина Листа розділом про пресу. Тільки католицька преса може якслід вивязатися з завдання, яке на не. покладає така політика.

Мотиви „Пастирського Листа".

У четвертій і останній частині Пастирського Листа стани-

Д-р Остап Грицай.

МОЦАРТ

У 175-ті роковини уродин. (1756—1931).

(4)

Воно правда — пише він раз до батька — в Монахові маємо ми дуже багато гарних приятелів, тільки біда, що всі вони можуть смішно мало зробити для нас. — Цікавиться тут Моцартом і інтендант опери, ґраф Зеав, і епископ Шімзе, ґраф Цайль, та богато звичайних смертельників, а володар Баварії приймає Моцарта наврочистій авдієнції, але щож — посади для нього нема ніде ніякої. — Ніякого вільного місця! — впевняє його заклопотано той князь Баварії, хоч княжа опера в Монахові затруднює цілі громади всякого роду театральних галапасів, непотрібів та мальованих урядовців. А всі вони приміщені коло благодатного жолоба з забезпеченим хлібом та пенсією не за якісь заслуги, не з уваги на пригожі спосібности, а так, просто, всилу протекції якогось пана з великим ротом тай задля їх нікчемности, з якою клопоту не буде ніколи нікому ніякого. „Найкраще — слухняні, тихі, покірні люде, люде, з духовістю тупих, але приличних рекрутів, люде, що знають та з вдячністю ісповідують одно, а саме, що найважніше з усього в світі це Бог, князь і начальство!" — писав менш більш в тім часі один з володарів тодішньої Німеччини, а саме князь Віртемберґії, Карло Евген, з приводу нової несубординації одного рекрута в штутґардській казармі, якому імя — **Фрідріх Шіллер.** І це вже так в тій Німеччині XVIII. в. Смиренність рекрутського послухання і тихомирна праведність скастрованого обивательства характеризують духа її суспільности всеціло наперекір революційній роботі її великих письменників, поетів і фільософів. І питоме їй ще й те, що саме творцям нової німецької культури доводилось терпіти неодно, а часто й марно гинути на творчому шляхові. Бо це ще з часів короля Фрідріха Вільгельма І., а головно його преславного сина, Фридриха II. Великого („старого Фріца"), стало традицією Німеччини ¾ державних доходів витрачувати на вдержання армії. Війська, короля та князів розбитої на тузинові князівства країни, затеж на прохання допомоги для духовних працьовників відповідати словами баварського курфірста: — Нема ніякого вільного місця! **(„Es ist keine Vakatur da").**

Правда — слухати чудової гри Моцарта були готові й ла- і всі князі й багатирі; вони притім урочисто витали його, хвалили великою силою великих слів тай обдаровували — дешевими годинниками так, що з Мангайму розгніваний Моцарт пише до батька: — Мушу собі пришити до штанів ще хоч дві кишені на годинники, хай побачать ті скупі пани, що годинників уже в мене доволі! — А позатим якоїсь видатної допомоги, якою Моцарт зміг був користуватися постійно — очевидно ніякої. Притім мусимо розважити й те, що відповідно до дуже слабої національної свідомости в тодішній Німеччині — замісць неї була там свідомість обовязку сліпого послуху всякого роду підданицьким законам, жовнірським тарабанам та премудрим „катеґоричним імперативам" — найкращі посади роздавано чужинцям, особливож Французам та Італійцям, яких вплив головно в области мистецтва, був довго непереможний. Ми почуємо незабаром, як Моцарт, шукаючи опісля прибіжища в Відні, зустрінувся там на своєму шляхові з Італійцем Антоніом Саліері **(Salieri)**, що був тут царедворським музиком відомого зі своїх реформ цісаря Йосифа II., побираючи на такій товстій посаді багатирську платню цісарського капельника, концертмайстра й музичного дорадника. І ми зможемо порозуміти, як болючо мусів відчувати Моцарт усевладність чужинецьких впливів в області німецької музики, він, який усе своє життя був високим ідейним німецьким патріотом.

Але покищо умовини суворої дійсности були дужчі, ніж він.

Не добившись нічого ні в Монахові, ні в Авґбурґу — родиннім місті батька — Моцарт важиться в березні 1778 р. в Париж, надіючись, що в тій світовій столиці, в якій він з таким успіхом виступав з концертами вже дитиною, зможе йому пощаститись тепер з досягненням відповідної йому посади. Але тодішній музичний світ Парижа мав дещо інші турботи, ніж те, якби то добути якомусь там пану Моцартові з Зальцбурґа постійного пристановища тоді, коли Париж мав своїх музиків теж як кандидатів. Французькі пани ось далеко більш дорожили французьким грошем, ніж німецькі своїм. Французький або італійський мистець потребував тоді тільки явитися перед тим чи иншим німецьким князиком, а вже його принимали з почестями тай з гарними виглядами на будуче, а з неповоротного Німця на чужині здебільшого сміялися. Але тут світочі німецької культури XVIII. в. й самі не були без вини настільки, що саме німецькі письменники й поети того століття насолоджувалися залюбки мріями про космополітизм, тобто всесвітнє горожанство **(Weltbuergertum).** Думали про таке вселюдське збратання народів, що його опісля, в наших часах, почав проповідати, в протилежности до національного принципу, модерний соціялізм. Але хіба тільки на те, щоб провалитися з тим брехливим космополітизмом так ганебно й цілковито, як тепер **в царстві большевицьких опришків**, тих найлютіших катів культури, поступу, волі й революції, про яких знає історія. Бо відрікатися своєї рідної нації во імя чужинецьких балванів, це такий самий злочин, як і відрікатися культури свойого середовища, витвореної довгими століття важких зусиль народу, ради сірої саламахи безхарактерного інтернаціоналізму, або якоїсь сирої прапервісности в стилю хорого патетика Жана Жака Русса. І можна нам думати, що Моцарт здавав собі добре справу з небезпеки того сірого інтернаціоналізму, загрожуючої йому на чужині, коли в одному листі з Парижа писав тоді батькові: — Я молю Господа що дня, щоб додав мені сили видержати тут несхитно так, щоб мсе поведення принесло честь не тільки мені, але й усій нашій нації".

(Далі буде).

В крамниці музичного приладдя.

— Дайте мені щось такого, що з одного боку було би веселе, але й з другого боку ідеольоґічно видержане.

— Прошу взяти ґрамофонову плиту: з одного боку факстрат, а з другого — промова тов. Калініна. (З большевицького гумору).

славівський владика зясовує мотиви, які вплинули на його появу. Крім того зясована тут і ціль Листа. На самому початку читаємо таке застереження:

„З цілою рішучістю застерігаюся проти всяких підозрінь і посуджувань, немов би я се нинішнє письмо написав, як оферту для Поляків. В моїм життю я старався по моїм силам йти простолінійно. Популярністю в моїм життю я не тішився, а тепер на старість дбати за популярність також не думаю. Дбання за популярність і жажду популярности уважаю найбільшу небезпеку для Епископа. Популярність може Епископа запровадити у більшу неволю, ніж вязниця. Може його обезсилити і вчинити неспосібним до його діяльности як Епископа і до поширення Божого царства в людських душах. Я незмірно вдячний Господу Богу, що мене досі ощадив від погубної сети популярности сего світа. Впрочім сам зміст мого письма зовсім не надається на пошукання популярности ані з боку Поляків ані з боку Українців, хотяй я старався обєктивно сказати правду одним і другим... Ходило мені о се, щоб Поляки зрозуміли, що Українці хотяй в меншости можуть помогти або зашкодити польській державі, та що інтерес українського народу се також інтерес польської держави. Історія сплела оба народи не на се, щоби взаїмно себе побивати, ненавидіти і нищити, але щоб уладнати по справедливости взаїмні відносини і сповняти велику місію, яка на Сході чекає оба народи.

„Для Українців написав я се письмо, щоб дати можність виходу з сліпої вулиці, в яку загнала їх дотеперішня політика, та ціла їх діяльність. Знаю, що многі між Українцями нарікають на ті невиносимі і заострені відносини між Поляками й Українцями, а боїться явно з тим виступити. Тому мав я відвагу забрати голос в тій справі, щоб людям доброї волі в українськім народі дати можність вийти з їх дотеперішнього пасивного становища і забрати голос та явно сказати: дальше так бути не може. З другого боку хотів я сим письмом ступити оружне деструктивним і невідповідальним чинникам, яких отчайдушна діяльність український нарід не тільки досі не двигла, але спричинює необчислимі шкоди і навіть провадить в пропасть. Словом, я бажав сим своїм письмом кинути сніп світла на ту паморону, яка залягла душі Поляків і Українців і дати спроможність розвязки в тій замотаній і невиносимій ситуації. Під тою розвязкою однак я не розумію сю у нас ненавистну угодовість, чи хвилевий політичний компроміс, але тревале уладнання відносин, як сего вимагає обєктивна справедливість. Українці мають бути вповні льояльними горожанами польської держави, а знов польська держава має вповні сповнити всі їх слушні і праєні домагання національні і культурні. — І тому моє письмо не змірає до створення тільки хвилевої політичної конюнктури, але радше дає сталі вказівки політичної діяльности на тепер і на завсігди, без огляду чи ми булиб у польській чи якій іншій, чи малиб свою самостійну державу, бо при написанню я руководився не тільки теперішними обставинами, але головно і передовсім засадами віри, совісти й етики. Сим також не хотів я особисто і безпосередно ангажуватися до політики. Становище моє як католицького Епископа мені на се не позволяє. Моїм обовязком є з прислугуючого мені права й уряду католицького Епископа стояти на сторожі і чувати, щоб і в політиці були збережені засади католицької віри й етики. Я завсігди старався стояти осторонь від політичної акції."

SECRECY AT GENEVA: SECRETARIAT'S RIGID PUNCTILIO

FATE OF PETITIONS: A RECENT DOCUMENT ON UKRAINE.

GENEVA. — With regard to the Ukrainian petition sent by Mme. Milena Rudnicka, refered to by your Berlin correspondent last week, it is admitted here that the petition has been rejected as "not receivable." On the other hand, the reason for its rejection is that it contains matter which has been the subject of previous petitions. It is stated that the petition refers to events which were dealt with by the petition of senators and deputies, of which Mme. Rudnicka was herself a signatory. A memorandum exists showing the full reason why this petition cannot be accepted, but I have not been allowed to see it, and I am informed that even the information which I am able to give (which I can, however, guarantee personally) cannot be officially confirmed.

It really appears that part of the mischief which has permitted, on the one hand, unconscionable delays and, on the other, a great deal of criticism with regard to the way in which petitions are dealt with arises from this very system of timidity and secrecy. The rule is that no petition can be regarded as anything but private information for the benefit of the Secretariat unless and until it has actually been referred to the Council for consideration. There appears to be little reason for this rule except that if it did not exist the decision of the Secretariat in rejecting a petition might be challenged and intelligently discussed in public.

The Secretariat may be satisfied with its diligence in carrying out this rule, for it is much harder to get information about minority petitions at any stage at Geneva than almost anywhere else, and it invariably occurs that it is only possible to initiate inquiries here when one has previously obtained information from an outside source, as, for example, from the messages of your Berlin correspondent.

Secret Diplomacy.

The days of secret diplomacy are not past. Even the Secretariat of the League of Nations is not allowed to practise that openness and frankness which, we used to be told, would help to prevent a recurrence of the disasters of the past. And it is precisely in that department of the League's work, the protection of minorities, where suspicion and distrust are naturally greatest that secrecy is most carefully observed. A very good example of this reticence is to be found in the petitions submitted to the League about the treatment of the Ukrainian minority in Poland. Last week our Berlin correspondent reported that a petition from a Mme. Rudnicka had been rejected by the Secretariat, but that the reason was unknown. This morning we publish a message from our Geneva correspondent, who states that it was rejected because it dealt with points already covered by other recent petitions. But even this assurance cannot be given officially, although there is every reason to believe that it is the correct explanation. Such is the secrecy of Geneva that it is "much harder to get information about minority petitions "at any stage at Geneva than almost anywhere else, and it in"variably occurs that it is only possible to initiate inquiries here "when one has previously obtained information from another "source." This exaggerated fear of publicity is not the fault of the Secretariat. Like other civil servants, they work under orders, in this case the orders of the League Council. One cannot blame the officers of the Minority Section, but the effect of their silence is deplorable. Once a petition has been sent to Geneva it disappears as far as the petitioners are concerned. Since petitions are not published, there is no check possible on the statement that the facts contained in one petition are already covered in another. One would have thought that if the petition was ill-founded its publication, together with a reasoned statement of rejection, could harm no one except the misguided petitioners; while if the petition is justified its publication ought to be in the public interest. This secrecy, however, is continued all through the long-drawn-out procedure of dealing with a petition which has been accepted. Small wonder, then, if the minorities sometimes feel that the League exists to bury petitions, not to hear them.

(*The Manchester Guardian*, March 11, 1931).

КНИЖКИ ПРО „ПАЦИФІКАЦІЮ" ГАЛИЧИНИ.

1) У Льозанні вийшла книжка у французькій мові La Plus Sombre Pologne. Le rempart de la Barbarie Contre l'Europe, видана коштом українських емігрантів у Злучених Державах та в Канаді. Так означено на книжці. Не беремося говорити про якість мови, але з технічного боку книжка звертає на себе особливу увагу, як по форматі так і по розкладі матеріялу.

Ця книжка видана з великим артистичним смаком і гарно ілюстрована знимками з наслідків польського вандальства. На 27 сторінках вміщено 17 яскравих фотографій з побитих та зруйнованих українських кооператив, читалень і приватних домів. Також приложені документи міжнародних рішень у справі Східної Галичини.

2) У Празі вийшла в англійській мові книжка Extirpation of Ukrainians in Poland, видана центральним комітетом українських емігрантських організацій у Чехословаччині.

Ця книжка на 26 сторінок друку. Кірм того має додаток 8 ілюстрацій таких самих, як у першій книжці. В ній коротенько переповіджено характер польських карних загонів у Галичині; переказано загально їх варварське поступовання; подані дані про замкнення й зруйновання шкіл, кооператив, Народних Домів, про знищення приватного майна Українців, про биття населення й т. п.

На закінчення поданий заклик-протест до цивілізованого світу проти польського терору й насильного приділення Галичини до Польщі.

Подібні книжки видані тамже в німецькій та чеській мові.

Доводиться звернути увагу видавців книжки на те, що англійська мова дуже слаба й у деяких випадках вжиті цілком невідповідні слова й цілі речення на означення певних явищ. Це дуже шкодить книжці й обнижує її вартість.

3) У Відні видано книжку в англійській мові Polish Atrocities in the West Ukraine, by V. J. Kushnir Ph. D., with a preface by Cecil Malone, M. P.

Автор в цій книжці більше докладно спиняється над подіями в Галичині й подає більше фактів, ніж у перших двох книжках, та старається дати їм певну аналізу. Написана книжка досить доброю англійською мовою, як цікава журналістична розвідка.

На жаль, у книжці подибується кілька реверансів у бік радянщини та большевиків. Правда, вони не значні, але всеж значно обнижають значіння й вартість книжки, тим більше, що саме ті залицяння не відповідають дійсности. Наприклад, на сторінці 58 автор говорить: "In the Ukrainian teritories taken in the year 1921 from Soviet Ukraine"... і т. д., хоч ця частина України ніколи не була радянською Україною. Захопилаж її Польща таксамо, як вона захопила й Східну Галичину, переводячи свою програму безоглядного польського імперіялізму, коли разом з московськими большевиками нищила Українську Народню Републику й захоплювала українські національні землі.

4) У Вінніпеґу в Канаді вийшла книжка: Ukraine — the Sorest Spot of Europe. By Wasyl Swystun. Доброю мовою написана книжка й ширше трактує галицьку справу в звязку з українською проблемою взагалі. Має 67 сторінок друку й приложену мапу України з означенням етнографічних кордонів цілої України та політичних кордонів, але лише на заході.

Книжка також ілюстрована. Подає матеріяли про саму „пацифікацію", наслідок її, а також відгуки в світовій опінії та в пресі на польське варварство. Крім того подана в ній система й способи польських виборів до сойму та сенату з підкресленням ріжних надужить влади та про-урядових груп й організацій.

Для більшого вияснення цілої української квестії в книжці є окремий уступ про радянську Росію та про Україну. Взагалі треба підкреслити, що книжка складена вміло й цікаво. Вона мусить зробити відповідне враження на чужинців та зацікавити ширші кола з міжнародного світу українською проблемою.

THE UNREST OF UKRAINIANS IN SOVIET RUSSIA.

To the Editor of the Public Ledger:

Sir—In this feverish campaign against Russian exports recently taking a course of international action and bringing to light plenty of evidence that there is a systematic effort on foot to bring about an international economic boycott against Russia, it would be very interesting to know the importance of realizing how big a part Ukrainians could and will play in the future developments, either economic or political in nature, that must shatter Europe in the next few years.

Ukrainians form the strongest nation within the Union of Soviet Republics. They are discontented with the Soviet rule, deeply religious, lovers of private personal property and striving for freedom and independence. Recently a dispatch was published in the Public Ledger that the Ukrainian national movement had spread into the army and checa and that 200 Ukrainian leaders were arrested.

Ukrainians are settled in a compact body on the vast plains, covering an area of 384,996 square miles, and are distributed as follows: Union of Soviet Republics, 31,193,000; Poland, 6,700,000; Rumania, 1,100,000; Czecho-Slovakia, 462,000. Upon these plains they debouched from Central Europe back in the eighth century A. D. from the basin of the Danube. The more northerly swarm, crossing from the region of the Elbe, founded the nation of Russians. By the twelfth century the Ukrainian capital, Kiev, Christianized from Byzantium, became one of the wealthiest and most cultured cities of Europe, communicating with the West on equal terms in art, literature and commerce. This golden age of the Ukrainians was shattered in 1224 by a terrible Mongol invasion, and the leadership passed from their stricken hands to those of Russians of Moscow.

The ages of expansion of Russia have brought only the tyranny of Governments, which, Czarist or Communist, have imposed bloody reforms on the Ukrainian populace, which, profoundly religious and conservative in character, waits for a suitable moment to shake off the yoke.

Dr. Paul Dubas.

(Public Ledger, April 7, 1931).

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. „Згода", від. 358, повідомляє своїх члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 19 квітня, в годині 1.30 пополудни, в У. Н. Домі на Вест 14 ул. На деннім порядку є важні справи до полагодження, тому обовязком кождої члениці явитись на збори. — Анна Гавриляк, предс.; Б. Гричковська, писарка.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, 19 квітня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є дуже важна справа до полагодження. Контр. комісія здасть справозданнє за 3 місяці. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член буде караний після статута. — Теодор Федош, пр.; Василь Левчик, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 19 квітня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній при Рузвелт ул. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залежитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Пригадується тим членам, котрі мають дорослі діти, щоби вписали їх до старших членів, бо чим довше будуть відтягали, то пізніше мусять більше платити після літ. Будемо приймати новых членів і дітей без оплати вступного. — М. Дмитрів, предс.; П. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 18 квітня, в годині 8-мій ввечір, в гали У. Н. Дому, 217 Іст 6-та вул. З новими членами і дітьми до Братства і У. Н. Союза голоситься до рекордового секретаря. — Мих. Марків.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів, що мітінг за квітень відбудеться в неділю, 19 квітня, точно в годині 2-ій пополудни, в укр. церковній гали, 45 Пілгрім ул. Позамісцевих членів взивається присилати свої вкладки перед 20-тим. Пригадується довгуючим, щоби вирівнали свої залеглости. — Стефан Рекрут.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться у вівторок, 21 квітня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно, з причини заняття на 19 квітня спільним обідом. Мітінги дальше протягом літної пори будуть відбуватись у третій вівторок по 1-шім. Обовязком є кождого члена бути на сім мітінгу, бо є важні справи до вирішення. Уряд і контр. комісія здадуть справозданнє за три місяці. Довгуючих членів рішучо взивається прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані, без ріжниці, хто се буде. Не явившийся на сім мітінгу член буде караний 1 дол., а урядник 2 дол. — А. Іванів, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

У споминах один купець в Манчестеру оповідає пригоду одного помічника.

Той помічник мав наречену, що жила в своїх батьків, пів години далеко від Манчестеру. Помічник написав нареченій, що хоче бути в неї як найскорше, тому приїде залізницею. Замісць привітного запрошення дістав від батька дівчини такого листа:

„Поважаний Пане! Відтепер Ваші відвідини у нас зайві. Я не можу віддати моеї дочки за жінку такому, що без потреби виставляє себе на небезпеку".

В одній гумористичній англійській газеті з часів початків залізниці є такий жарт:

Селянин іде залізницею з банькою сметанки до Манчестеру. Має цю сметанку доставити якимсь панам.

Заїхав на місце. Одначе в баньці вже нема сметанки.

Лише масло.

Залюблений.

— Благаю: вислухайте мене, пані, будьте моєю жінкою.

— Правду сказати ви для мене застарі. Я подумаю і завтра дам вам відповідь.

— Алеж пані! Тоді я буду ще старший!

— Ах, я хотів би, щоби моя жінка вернулася!

— А деж вона?

— Я продав її за фляшку горівки!

— А тепер уже тобі жаль жінки?

— Так, бо мені вже хочеться пити!

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(55)

Коли Джейні прочитала все, вона передала Тарзанови для прочитання. Більшість з написаного він уже знав. Клейтон у своїх записках розповідав, як він, вернувшись до хатинки, побачив, що Джейні десь зникла. Це на нього зробило таке враження, що він занедужав. Він розповідав далі, як без жадних наслідків шукав її в джунґлях і навіть сліду не знайшов. Лише чув рев львів і думав, що вже ніколи не побачить Джейні.

Потім настали тяжкі часи. Часто він уже зовсім хорий на пропасницю, ночував у джунґлях, де лишав його нелюдсько жорстокий Туран. Далі в записках було написане прощання зі всіми знайомими й прохання вибачити все зле, що зробив кому Клейтон. Там були ті слова, які найбільше вразили Джейні, а саме, що „дійсним спадкоемцем титулу лорда Ґрейстовка є Тарзан, а не я". Під усім був підпис Клейтона.

До останньої картки записок була причіплена телеґрама з Франції до Тарзана, яка випала з його рук, коли він прочитав її колись давно в Америці, в Висконсині, в мисливській хатці. В тій телеґрамі було: „Відтиски пальців доказують, що ви є Ґрейстовк — Зроровлю". Коли Тарзан передав щоденник Джейні, вона сказала: „Ти знав увесь час правду про себе. На щож ти говорив, що твоєю матірю була малпа?"

„Так", відповів Тарзан. „Це тому, що моє лордівство й маєток нічого не варті для мене без тебе. Я хотів, щоб ти була щаслива з тим, кого, я думав, ти любила". Джейні зрозуміла все тепер, але, змучена тяжкими переживаннями, майже цілковито зомліла. Тарзан примостив її так, щоб вона найліпше себе почувала. Слідуючого ранку вони вирушили вздовж берега в напрямі до хати Тарзана.